

сільськогосподарського виробництва був покладений Організацією Об'єднаних Націй, а саме Організацією з сільського господарства та продовольства, головною метою діяльності якої є збирання та аналіз інформації про продукти харчування, становище сільського господарства у світі, збереження природного навколишнього середовища, застосування міжнародних стандартів в аграрному виробництві. Просуванню світового ринку органічних сільськогосподарських продуктів сприяє і Конференція із торгівлі і розвитку в рамках ООН.

В 1971 році у Франції розпочала свою діяльність Міжнародна федерація руху за органічне сільське господарство, яка об'єднала майже 750 організацій зі ста країн світу. Мета її діяльності полягає в застосуванні органічної сільськогосподарської продукції у процесі виробництва, переробки, розподілу та споживання останньої. Федерація запропонувала створити міжнародну цільову групу із гармонізації та еквівалентності стандартів в органічному сільському господарстві, що сприятиме міжнародній торгівлі органічними продуктами сільського господарства, покращить доступ більшості країн світу на міжнародні ринки. Значна роль в розвитку органічного сільського господарства на міжнародному рівні належить Центру міжнародної торгівлі [2]. Враховуючи прагнення України до конкурентоспроможності у сфері сільськогосподарського виробництва слід поширити розвиток органічного сільськогосподарського виробництва в нашій державі, а оскільки в таких відносинах застосовуються міжнародні стандарти, які не суперечать національному законодавству, вкрай необхідно здійснити імплементацію цілої низки відповідних правових норм, що регулюють відносини в цій сфері.

Література

1. Гуменюк Г. Д., Баджурак О. В., Люшенко О. К. Органічне виробництво в світі – історія розвитку та сучасний стан // Біоресурси і природокористування, – Том 2, № 3-4, – 2010, – С. 56-62

2. Берлач Н. А. Можливості участі України в процесі міжнародної співпраці у сфері розвитку ринку органічного сільського господарства // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.com/content/view/1454/13/>

Корнієнко Г.С.

*к.ю.н. кафедри земельного та аграрного права
НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИРОБНИЦТВА БЕЗПЕЧНИХ ТА ЯКІСНИХ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

Наявність якісних харчових продуктів формує продовольчу безпеку держави, що є важливим елементом та невід'ємною складовою національної безпеки України.

В Україні для цього напрацьована певна нормативна база. Держава на законодавчому рівні встановлює жорсткі перепони для проникнення до споживача неякісної продукції та екологічно небезпечної продукції.

Незважаючи на прийнятті великої кількості нормативних актів, які регулюють забезпечення населення України безпечними та якісними продуктами харчування, в повному обсязі вони не гарантують наявності відповідної продукції. Зокрема, проблема полягає в тому, що акредитовані вітчизняні ветеринарні лабораторії в основному визначають показники безпечності необроблених продуктів харчування тваринного походження скрининговими методами, а відповідно до рішення ЄС 657/2002 для виконання національних планів державного моніторингу залишкових кількостей ветеринарних препаратів та забруднених речовин в продуктах тваринного походження та кормах, а також харчових продуктах, підконтрольних ветеринарній службі, необхідно проводити дослідження в акредитованих лабораторіях із застосуванням підтвердних методів. Центральна державна лабораторія ветеринарної медицини здатна була визначати тільки три показники безпечності необроблених харчових продуктів тваринного походження, а згідно з європейськими

вимогами (Директива 96/23/ЄС) потрібно визначати 20 груп або не менше ніж 200 таких показників.

Для того, щоб вирішити проблему належного лабораторного дослідництва був прийнятий Закон України Про Загальнодержавну цільову економічну програму проведення моніторингу залишкових кількостей препаратів та забруднюючих речовин у продуктах тваринного походження і кормах, а також в харчових продуктах, підконтрольних ветеринарній службі на 2010-2015 роки» від 4 червня 2009 р., № 1446-VI (в редакції 10 грудня 2011 р., № 1446-VI). Затверджена Законом Загальнодержавна цільова економічна програма була прийнята з метою розширення можливостей державних лабораторій ветеринарної медицини щодо виконання планів моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднювачів у живих тваринах та продуктах тваринного походження відповідно до встановлених ЄС вимог. Реалізація програми дозволяє знизити ризик надходження небезпечної продукції на споживчий ринок завдяки здійснення лабораторних досліджень у повному обсязі. Розширення кола можливостей лабораторій на всіх рівнях дозволить здійснити контроль за наявністю певної кількості ветеринарних препаратів та забруднених речей, наприклад в сирому молоці, а також в іншій сировині та продукції тваринного походження, яка надходить на переробні підприємства. Згідно з метою даної програми здійснюється низка заходів із підвищення якості та безпечності продуктів тваринного походження, харчів і кормів, із всебічного інформування споживачів щодо ризиків, пов'язаних з вживанням неякісної продукції. Щорічні витрати на проведення моніторингових досліджень складають приблизно 10 млн. грн., при цьому дослідження здійснюються лабораторіями безкоштовно.

Виконання затвердженої програми надасть змогу здійснювати контроль за наявністю залишкових кількостей ветеринарних препаратів та забруднюючих речовин у живих тваринах, продуктах тваринного походження і кормах, а також харчових продуктах, підконтрольних ветеринарній службі, у ветеринарних лабораторіях усіх рівнів.

На наш погляд, повільне впровадження сучасних методів дослідження показників безпечності необроблених продуктів харчування тваринного походження є одним із основних недоліків сучасного державного регулювання відносин щодо забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції.

Основними пріоритетами щодо якості та безпеки продуктів харчування є: контроль за якістю та безпекою продовольчої сировини, харчових продуктів, особливо дитячих; контроль за безпекою імпоротної продукції, особливо виготовленої на основі генетично модифікованих організмів (обов'язкове маркування такої продукції); подальше удосконалення нормативно-правової бази, зокрема розроблення національних стандартів, медико-біологічних вимог і санітарних норм якості продовольчої сировини та харчових продуктів.

Удосконалення системи безпечності і якості харчових продуктів рослинного та тваринного походження, зокрема, контроль за їх виробництвом та реалізацією, дасть змогу забезпечити продовольчу безпеку країни, підвищити конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції, у тому числі й на міжнародному ринку.

*Курман Т.В.,
доцент кафедри земельного та аграрного права
Національного університету «Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого»*

ЩОДО ПРИНЦИПІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

На сьогодні є всі підстави стверджувати, що сукупність норм, які регулюють відносини у сфері забезпечення продовольчої безпеки України, становить самостійний інститут аграрного права. Вбачається, що основними принципами такого правового інституту аграрного права як забезпечення продовольчої безпеки є наступні: